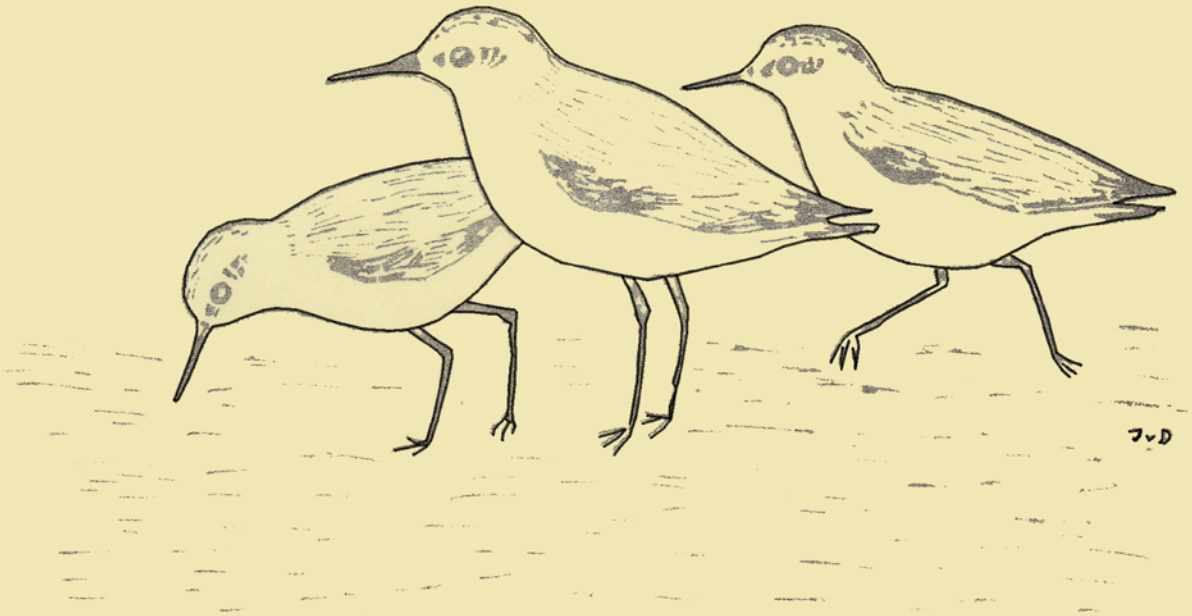

1975

7^e jaargang

Nr. 2

de strandloper

vereniging voor
natuur-en vogelbescherming-noordwijk

Orgaan van de Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming

"NOORDWIJK"

(Koninklijk goedgekeurd bij Koninklijk
Besluit d.d. 6 mei 1974 nr. 38)

Redactie : E. Aartse - L. van Duyn - C.M.J .Verweij.
Redactieadres: Dahliastraat 76
Secretariaat : Sluispad 5

7^e jaargang no. 2

<u>INHOUD</u>	<u>BLZ</u>
Bestuursmededelingen	2
Het paddenavontuur	3
Wetens(w)aardigheden uit de jeugdhoeke	4
Knotters aan het werk	6
Kruidenkwekerij	6
Iets over de geluiden van de Bosuil	7
Naar vogels kijken op Vlieland	8
Zeedieren op het strand	10
Vogelen rond Noordwijk	11
Flevo-excursie 1974	12
Geknipt uit de kranten	14
De zachte winter 1974/1975	16
Waarnemingen	17

Oplage 350 stuks

BESTUURSMEEDEDELINGEN

Door het steeds groter worden van onze vereniging komen er ook steeds meer initiatieven, werkzaamheden en andere bezigheden op het gebied van natuurbescherming. Dit is iets waar het bestuur zeer gelukkig mee is.

Een ding is jammer dat er een chronisch gebrek is aan actieve medewerkers, met de nadruk op werkers. Mensen dus, die iets willen doen, die wat vrije tijd willen geven, hand- en spandiensten willen verlenen aan het werk van onze vereniging. We zoeken:

- Versterking redactie van "De Strandloper".
- Hulp verzorging vogels in het vogelasiel.
- Begeleiding van onze steeds groeiende jeugdgroep.
- Mensen die zich beschikbaar stellen voor werkzaamheden in de ruimste zin (zie paddenavontuur).

Meldt u zich dan bij de secretaris, Sluispad 5. Horen wij van u?

N.B. De oproep in het vorige nummer heeft 2 positieve reacties opgeleverd, n.l. voor de jeugdgroep en tellen dode vogels op het strand. Het begin is er.....

Contributie

De contributie voor 1975 is praktisch geheel binnen. Als u nog niet betaald heeft wilt u dat dan spoedig doen?

Het girono. is 2573795 t.n.v. Vogelbescherming Noordwijk.

Het Vogeljaar

Nog steeds klopt het aantal abonnementen van "Het Vogeljaar" niet met het aantal dat ons in rekening wordt gebracht.

Als u wel voor "Het Vogeljaar" betaald heeft en dit blad niet ontvangt, wilt u dit dan zo spoedig mogelijk doorgeven aan de secretaris. Vooral de laatste maanden hebben zich veel nieuwe abonnees aangemeld. De secretaris geeft dit direct door aan de Stichting Het Vogeljaar, maar er kan natuurlijk altijd iets mis gaan.

De secretaris en de penningmeester hopen dat deze puzzle bij het verschijnen van de volgende Strandloper opgelost is. Wilt u hieraan meewerken? Graag.

Excursielijst

- 3 mei : Avondexcursie "Offem". Verzamelen zaterdagavond 18.30 uur bij ingang "Offem" aan de Nieuwe Offemweg.
- 9 mei : Nachtegalenzang Noordduinen. Verzamelen vrijdagavond 23.00 uur ingang Staatsbossen aan de Duinweg
- 19 mei : 2e Pinksterdag Nieuw-Leeuwenhorst. Verzamelen maandagmorgen 7.00 uur bij de ingang tegenover Hotel "Dijk en Burg" aan het Westeinde.
- 7 juni : Plantenexcursie naar de Zuidduinen. Verzamelen Beeklaan hoek Vinkenlaan op zaterdagmorgen 8.00.
- Voor bovengenoemde excursies is geen aanmelding vooraf noodzakelijk en iedereen is van harte welkom.
- 5,6,7 Sept. : Waddenexcursie. Aanmelden bij de heer D.Passchier, Egmonderstraat 45. Inschrijving sluit per 1 augustus. Na deze datum kan excursie volgeboekt zijn, dus geeft u tijdig op. De kosten worden geraamd op f 50,-- à f 60,-- per persoon. Bij inschrijving dient f 25,-- voor de eerste kosten betaald te worden. Nadere gegevens ontvangt u later.

HET PADDENAVONTUUR

Er is heel wat gebeurt nadat ons het eerste schrijven bereikte over wat wij gemakshalve "Het paddenavontuur" hebben gedoopt. Bas van Leeuwen, student biologie te Amsterdam, heeft in het voorjaar van 1974 een onderzoek ingesteld naar de paddensterfte door het autoverkeer langs een deel van de Kapelleboslaan in het Langeveld. Hij kwam tot het volgende overzicht:

	<u>30 mrt.</u>	<u>31 mrt.</u>	<u>6 apr.</u>	<u>7 apr.</u>	<u>11 apr.</u>	<u>12 apr.</u>	<u>19 apr.</u>	<u>20 apr.</u>	<u>26 apr.</u>
A	260	37	62	20	16	14	3	0	1
B	150	125	148	128	118	136	22	18	9
C	57	34	96	43	88	93	16	19	10
D	3	5	4	4	5	5	0	1	1
E	27	26	22	41	46	46	9	5	2

Totaal aantal doodgereden padden: 1975 stuks.

A = eerste deel vanaf Kapelleboslaan 10 ong. 500 m. Dit deel is na iedere telling schoongemaakt, zodat een indruk kan worden gekregen van het aantal slachtoffers per 24 uur.

B = De volgende 800 m, parallel aan de duinen.

C = Het gedeelte van de Kapelleboslaan loodrecht op de duinen, ong.600 m.

D = Smalle weg dwars door de bollenvelden loodrecht op de duinen.

E = Smalle weg met aan de ene kant bollenvelden met slootje en aan de andere kant een strook bos.

De migratie begon in 1974 op 27 maart.

Sinds 1973 is de pad (Bufo bufo) die in onze omgeving voorkomt een beschermd dier geworden. Met deze gegevens en met het resultaat van zijn onderzoek heeft de heer van Leeuwen zich tot het college van burgemeester en wethouders gewend met het verzoek hier iets aan te doen. Gelukkig vond hij bij onze bestuurders een willig oor. Na wat heen en weer geschrijf werd besloten contact met onze vereniging op te nemen om te trachten iets aan deze paddensterfte te gaan doen. De heer van Leeuwen wist dat men in Zwitserland proeven had genomen met een gaasafzetting langs gedeelten van wegen waar padden werden doodgereden.

Nu was voor onze vroede vaders een afzetting een prijzenswaardig initiatief maar na wat cijferwerk van de heer Dessing, directeur van gemeentewerken, bleek dit tevens ook wel wat prijzig te worden + f 4000,-- voor een proefvak van 2 x 100 meter.

Het gemeentebestuur verzocht ons mee te werken met het plaatsen van de gaasafzetting, de controle en de afbraak na de trektijd. Dit verzoek hebben we vanzelfsprekend niet naast ons neergelegd en in overleg met de dienst gemeentewerken werden rollen gaas, draad, paaltjes, vangkisten e.d. aangeschaft. Met een ploeg van ongeveer 20 man waren we zaterdagmorgen 8 maart aanwezig om samen met de heer van Leeuwen een proefvak uit te zetten aan dat deel van de Kapelleboslaan waar vorig jaar de meeste padden doodgereden werden. U kunt dit kunstwerk gaan bewonderen zo'n honderd meter ten zuiden van de Langevelderslag.

Na enige uren van stug doorwerken stond de gaasafzetting aan weerszijden van de weg, ruim 100 meter lang en 40 cm. hoog. Aan elke kant 3 vangkisten, die iedere morgen trouw door de heer Gielen, lid van onze vereniging en ambtenaar van het Staatsbosbeheer, werden gecontroleerd. In de weekends wordt dit werk gedaan door de heer v.d. Oever.

De padden die er in worden aangetroffen werden over de verkeersweg gebracht en in de sloot losgelaten. Als de trek vanuit de sloot terug naar duin begint worden de padden in duin losgelaten.

En nu maar hopen dat dit systeem goed werkt. We zijn erg benieuwd naar de resultaten, die we ongetwijfeld in een volgende Strandloper zullen publiceren.

Zo hebben we weer een klein beetje geprobeerd iets te doen voor een bedreigde diersoort in onze omgeving. Er is heel wat te doen aan de bescherming van wat leeft en groeit. Soms kost het veel moeite en veel tijd, soms kost het iets van onze vrije tijd en wat blaren op handen die dit werk niet gewend zijn. In ons geval kostte het de gemeente geen f 4000,-- maar ongeveer f 1000,-- en dank zij een enthousiaste ploeg medewerkers beleefden we een fijne morgen met veel zon met steeds het gezang van een Geelgors rondom ons. Een welbestede morgen!

WETENS(W)AARDIGHEDEN UIT DE JEUGDHOEK

De behoefte om er ook 's winters tegen aan te gaan ligt er hij de jeugdclub duimendik bovenop en het plan om in de koude tijd van het jaar eenmaal in de 3 weken in plaats van 2 weken er op uit te trekken hebben we schielijk ingetrokken.

Buiten de uitstapjes waren het de nestkasten waar de jongelui zich op konden uitleven en werd de eerste schrede gezet op het pad van de broedvogelinventarisatie "Leeuwenhorst", een onderzoek waarbij niet alleen de vogel herkend moet worden maar ook zijn zang. Het voorkomen van een vogel in een bepaald gebied wil echt niet zeggen dat deze er ook broedt. Pas als deze ook zijn zang laat horen is het duidelijk dat hij er thuis hoort. Horen we dit gedurende 4 achtereenvolgende weken of langer, dan gaan we er van uit dat we deze vogel in onze kaart kunnen bijtekenen als broedend exemplaar. Dit systeem wordt al jarenlang door de senioren gehanteerd en heeft zijn betrouwbaarheid wel bewezen.

Voor deze telling is het "Leeuwenhorst", gelegen tussen de Goeweg en Westeinde, verdeeld in 4 kavels waar evenzoveel groepen van 5 of 6 jongens en meisjes de scepter zwaaien. Termen als "dat is mijn of onze merel, roodborst of koolmees", zijn niet van de lucht. Gelukkig kregen we op deze eerste inventarisatie dag veel steun van doorgewinterde vogelaars als de heren Cramer, Glasbergen en Verweij, die niet alleen attendeerden op de vogels, maar ook op de op kaart aangegeven paden en grenzen om eventueel later optredende grensgeschillen te voorkomen.

Dat zich vooral op het herkennen van zang nogal wat problemen voordoen is begrijpelijk en daarvoor werd in januari en februari op de bekende dinsdagavonden in de Willibrordmavo druk geoefend met geluid (in blik), of wel de bandrecorder. Er werd, en wordt nog steeds, een beroep gedaan op de uitgebreide verzameling vogelplaten van de heer Baalbergen, waarbij de meest bekende en voorkomende vogels van "Leeuwenhorst" in wisselende volgorde op de band werden opgenomen en in het lokaal weer afgedraaid. Degene die de meeste goede antwoorden had, kreeg een glas overheerlijke Mavo-limonade geserveerd wat helaas niet de spanning maar wel de hilariteit verhoogde.

Ook kreeg ieder jeugdlid een lidmaatschapsbewijs uitgereikt. Het is voor de opzichter van het Zuid-Hollands Landschap, de heer van Dijk, niet mogelijk om de goede bedoelingen van de gezichten van deze Noordwijkse "lieverdjes" af te lezen en je moet nu eenmaal minimaal 16 jaar zijn wil je in dit prachtig stukje landschap mogen wandelen.

Overigens blijkt er binnen de jeugdclub nog voldoende tijd en ruimte te over voor eigen initiatieven, zoals het snoeien van knotwilgen in "Leeuwenhorst" nabij de Leidsevaart (alle lof) en het inventariseren van dit gebied door de gebroeders van Duyn, Hein Verkade en Dick v.d. Oever. Dit laatste staat ook dit jaar te gebeuren in het "Vinkeveld" door Rob de Mooij, Rob, Jos en Peter Alkemade.

Daarbuiten heeft Cor van Duyn een uitgebreide verzameling zeevieren weten op te bouwen en heeft Anita Philipsen een collectie schelpen bij elkaar gehaald zoals die maar weinig te zien is.

Tenslotte nog even op een rijtje een 6-tal zaterdagochtenden zoals die door de jeugdclub werden benut.

- 4 januari : "Leeuwenhorst"
Nestkasten schoonmaken repareren en beitsen.
Gezien: 1 ijsvogel
- 11 januari : Idem, waarbij ondergetekende op de bovenste tree van de ladder staande, dacht dat hij op de onderste stond en bijna de botten brak. Helaas ondervond het slachtoffer weinig medeleven.
Gezien: waarschijnlijk zelfs 2 ijsvogels.
- 18 januari : Strandwandeling en duinwandeling te zuiden van Noordwijk.
De buit op het strand bestond o.a. uit 1 witte boormossel.
Nabij de Estec werd de eerste zang van de zanglijster gehoord en vonden we klein hoefblad in bloei.

- 1 februari : Per bus naar de Amsterdamse Waterleiding. Met zonsopgang vlak bij de ingang 2 vechtende winterkoningen, die al zingend tot op 2 meter van de groep in het gras buitelden.
- 15 februari : De heer Gielen van het Staatsbosbeheer werd bereid gevonden de groep door de Noordduinen te gidsen. Vooral de mossen kregen veel belangstelling.
- 1 maart : Eerste inventarisatie "Leeuwenhorst"
Veel zang te horen van merel, zanglijster, roodborst, heggemus en winterkoning.
Gezien: Zowaar nog steeds de ijsvogel, een kleine bonte specht en een houtsnip.

Voor 15 maart staat weer een bezoek aan "Leeuwenhorst" op het programma met aansluitend een kijkje in de "Bronsgest" voor de weidevogels.

N.B. Jan Beugelsdijk zag op 28 januari 4 gele kwikstaarten en Jos Zonneveld vanaf 5 februari regelmatig een ijsvogel in de omgeving van de scholengemeenschap "Duinzicht" te Oegstgeest.

B.Heethuis
E.Aartse
D.Passchier

CONTRIBUTIE

Indien u uw contributie of donatie nog niet betaald heeft, wilt u dit dan zo spoedig mogelijk doen. U bespaart de penningmeester veel werk.

Contributie of donatie kunt u overmaken op girono. 2573795 t.n.v. Vogelbescherming "Noordwijk" te Noordwijk.

Contributie jeugdleden f 3,50 per jaar

Contributie overige leden f 6,-- per jaar (minimum)

Donatie f 2,50 per jaar (minimum)

Abonnement "Het Vogeljaar" f 9,-- per jaar

KNOTTERS AAN HET WERK

Bij de inventarisatie in 1974 van het gebied tussen de Leeweg en de Leidsevaart ("Bronsgest") was bekend geworden, dat hier nog een rij oude knotwilgen stond. De knotwilgen staan langs de oude oprijlaan, welke vroeger bij het landgoed "Oud-Leeuwenhorst" hoorde. De wilgen waren ongeveer twaalf jaar geleden voor het laatst geknot. Onder invloed van de zware takkenlast, sommige takken waren wel 15 cm. in doorsnee, en de vermolming van de onderstam dreigden er veel om te vallen.

De houtwal waarin de genoemde oprijlaan ligt en waarvan de rij knotwilgen deel uitmaakt, bestaat verder uit essen- en elzenhakhout, waartussen veel bosbraam en hop groeit. Het resultaat hiervan is, dat rond veel bomen een ondoordringbare wirwar van takken en ranken is ontstaan. Hierin vinden veel vogels een welkome broedgelegenheid. Doordat de wilgen vroeger gewoon meegehakt zijn met de essen en elzen, is de onderstam in veel gevallen niet veel hoger dan 50 cm. De "knot" zit dus vaak heel dicht bij de grond.

Om nu te voorkomen dat de knotwilgen zouden omvallen en doodgaan en hierdoor uit het landschap zouden verdwijnen, werd 11 februari (krokusvakantie) uitgekozen om er eens flink de zaag in te zetten. Het weer werkte die dag niet erg mee, het was mistig en het regende soms, maar we togen met frisse moed aan de slag. Ondanks ons gebrekkige materiaal, wat bestond uit één goede trekzaag, een zaag waarbij werd opgemerkt dat die zo bot was, dat het niet uitmaakte of je met de onderkant of met de bovenkant zaagde, twee kleine handzagen en een goede en een botte bijl, vorderde het werk goed. De kreet "onderuit" was niet van de lucht en als je dit vlak naast je hoorde, moest je erg snel zijn om niet geraakt te worden, omdat dit meestal pas werd geroepen als de tak bijna op de grond lag.

Versterkt door o.a. appels, melk en wat geestrijker vocht konden wij het aardig volhouden en om half zes 's middags waren alle 68 knotwilgen van hun zware takkenlast bevrijd. De gevallen takken werden door mevr. v.d.Oever op hopen gegooid, waardoor de nestbouw mogelijkheden voor de Winterkoning en de Roodborst weer zijn uitgebreid. Deze takken blijven hier liggen en zullen na een aantal jaren wel geheel zijn weggerot.

De knotters waren Joost Bouwmeester, Hans en Anita Philipsen, Dick v.d. Oever, Hein Verkade, Cor, Henk en

Leen van Duyn

KRUIDENKWEKERIJ

Op oude foto's van Noordwijk ziet men nog de kruidentuinen aan de voet van de duinen. Helaas zijn deze, zoals zo veel verdwenen. Maar niet verdwenen is de kruidenkwekerij en drogerij van de heer Alkemade.

Veel Noordwijkers weten die nog niet te vinden, maar als je er eenmaal bent geweest en de heerlijke geuren hebt opgesnoven die daar uit laden en bussen komen, begint men te beseffen wat een rijkdom aan gezondheid deze kruiden verborgen houden.

Bent u er in geïnteresseerd, ga dan eens op een avond bij de heer Alkemade een kijkje nemen. Hij zal u graag ontvangen en u vertellen hoe nuttig al deze kruiden zijn, niet alleen voor de zieke maar ook voor de gezonde mens.

Verwacht niet dat u rondgeleid wordt door een kruidentuin zoals ze voorheen te vinden waren, daar deze tuinen zeer arbeidsintensief zijn en niet lonend, voor dit bedrijf. Er worden dan ook alleen grofsoortige kruiden gekweekt in Noordwijk en veel komt uit het buitenland. Maar het is zeker de moeite waard hiermee kennis te maken. Het adres is P.T.F. Alkemade, Pickéstraat 46.

Verder heeft de heer Alkemade mij toegezegd in principe bereid te zijn deze zomer een excursie te leiden, zodat men dan kennis kunt maken met wat er hier nog verbouwd wordt en het gebruik er van.

Nu het voorjaar weer komt, kunt u zelf misschien wel de algemeen voorkomende kruiden, zoals brandnetel en weegbree eens vers plukken en er uw voordeel mee doen, doch de gedroogde kruiden zijn het gehele jaar beschikbaar.

A.v.d.Oever-van Vliet

IETS OVER DE GELUIDEN VAN DE BOSUIL

Van alle uilen is de Bosuil alleen al door zijn geluiden de meest opvallende. Ook bij mensen die doorgaans niet erg in vogels geïnteresseerd zijn, maakt het bekende "oehoe"-geluid grote indruk. Dit zeer bekende geluid van de Bosuil is echter maar één onderdeel van de uitgebreide "taal" der Bosuilen.

Op 10 november 1974 maakte ik een lezing mee van de heer A.Bruijn te Woudenberg, die al jarenlang de geluiden van de uilen bestudeert. In de afgelopen jaren had hij ruim 30 km. geluidsband van de Bosuil opgenomen. In de komende jaren zal hij de Kerkuil bestuderen. Volgens de heer Bruijn is de Bosuil een aardige soort om met de studie van uilengeluiden te beginnen. Voor de Kerkuil dacht hij met 30 km. niet klaar te komen.

Daar enige kennis van de Bosuil geluiden zeer wenselijk is bij het inventariseren, lijkt het me nuttig hier de belangrijkste ervaringen van de heer Bruijn weer te geven (helaas zonder zijn bijzonder boeiende geluidsopnamen).

In de eerste plaats moet worden opgemerkt, dat mannetje en vrouwtje dezelfde geluiden kunnen produceren. Men zij dus gewaarschuwd voor dubbelstellingen. Bij de meeste vogelsoorten is het immers voldoende het aantal roepende mannetjes te noteren.

Zoals al werd opgemerkt, is de "oehoe"-roep het meest bekend. Hoort men deze roep met tussenpozen van ongeveer 35 seconden dan heeft men met een ongepaard mannetje te doen. De heer Bruijn had verschillende opnamen, waarbij je op de seconde precies deze roep vernam. Wordt de roep om de 15-16 seconden gehoord, dan betekent dat: het mannetje is wel gepaard, maar het vrouwtje is niet dichtbij.

Het territorium was in de Gelderse vallei gemiddeld 50 hectaren groot. Het minimum bedroeg 23 hectaren. In dit territorium neemt het gebied dat binnen een straal van 50 m van het nest ligt een zeer bijzondere positie in. In dit gebied wordt n.l. geen geluid gemaakt. Het mannetje roept vanaf de rand van dit gebied. Hier ook produceert het vrouwtje het angstaanjagende "gillend-kind"-geluid. Vanaf deze randzone onderhoudt het vrouwtje ook contact met het jagende mannetje. Zij doet dit door een herhaalde "wiek"-roep. Het mannetje beantwoordt deze roep met een "ewiek"-roep. Nadert het mannetje het kernterritorium dan versnelt het vrouwtje de "wiek"-roep.

Bij het uitkomen van het eerste ei blijft het wijfje op het nest. Ze lokt het jagende mannetje naar zich toe met het "wiek"-geluid. Nu wordt er dus voor het eerst geluid bij het nest vernomen. Zoals bekend broeden uilen vanaf het eerste ei, waardoor de eieren ook tegelijk uitkomen. Het jong uit het eerste ei is doorgaans dan ook duidelijk herkenbaar. Is dit jong nu zover gekomen, dat het kan uitvliegen, dan begeleidt het vrouwtje dit jong naar de rand van het kernterritorium. De andere jongen moeten maar zien dat ze daar ook komen. Een alleen aangetroffen Bosuil kan dus inderdaad door de ouders in de steek gelaten zijn.

Enige weken na het uitvliegen begint de bedelroep van de jongen erg op de roep van de volwassen vogels te lijken. Dit heeft tot gevolg dat ze door hun ouders niet meer als jong herkend worden en als een stelletje indringers het territorium uitgewerkt worden. De paarvorming vindt meestal al voor oktober plaats.

J. van Dijk

AANKOMSTDATA ZOMERGASTEN

In deze "Strandloper is een formulier voor het noteren van de aankomstdata van zomergasten bijgesloten.

Wilt u dit formulier voor 1 juni inleveren bij de heer J.Glasbergen, Petr. van Saxenstraat 7 te Rijnsburg of aan de secretaris, A.Cramer, Sluispad 5, die dan zal zorgen dat de formulieren doorgezonden worden.

NAAR VOGELS KIJKEN OP VLIELAND

Als ik op doorreis naar Vlieland hongerig en flauw van het 4½ uur in de bus zitten in Harlingen aan kom, ga ik eerst wat eten en drinken in restaurant "Neptunus". Je hebt daar een prachtig uitzicht op de haven en achter de dijk de Waddenzee. Als het helder weer is, zie je op de horizon vaag de eilanden Vlieland en Terschelling.

In de haven zie je vooral in september soms leuke dingen: troepjes Zwarte sterns die dan in alle stadia van overgang van zomer- naar winterkleed te zien zijn, meestal veel Visdieven en soms enkele Dwergsterns. Eén keer zelfs een kleine jager. Waar deze zo ineens vandaan kwam, heb ik niet gezien, maar plotseling zag ik zijn donkere verschijning in mijn kijkerveld. Hij was meteen weer weg ook, want hij kreeg de hele meute schreeuwende Kokmeeuwen achter zich aan. Zoiets gaat dan razend snel.

De tocht van 2 uur varen over de Waddenzee is vooral bij helder zicht iedere keer weer een belevenis en die uren zijn veel te gauw voorbij. Een snelboot naar Vlieland hoeft van mij dan ook niet.

Op de lange strekdam van Harlingen zitten bij laag water veel foeragerende Zilver- en Mantelmeeuwen, maar ook Scholeksters en vooral Steenlopers. Deze zoeken graag hun kostjes op de basaltblokken van de dam.

Rechts van ons passeren we het eilandje Griend en in het voorjaar zie je dan veel laag over het water voortreppende Grote sterns met een visje in hun snavel. Ook heb ik ze wel eens zien vissen in het kielzog van de boot. In de trektijd zie je ook vaak troepjes zangvogels, soms een eenzame Jan van gent en vaak de Kleine jager.

Een paar jaar geleden was de boot altijd omringd door een wolk meeuwen, maar nu het verboden is vanaf de boot de meeuwen te voeren, is dit een eind minder geworden. Eigenlijk kan ik het me wel indenken dat ze het voeren verboden hebben, want de bemanning kon na afloop van de vaart gaan ridderen om al die meeuwenkak er weer af te wassen.

Hoe dichtter je bij Vlieland komt, hoe meer Eidereenden je ziet. Vooral op en om de zandbank de Richel zie je er soms honderden. Ook rusten er vaak Aalschol- vers op de Richel die vanuit de verte net recht opgezette flessen lijken.

De aankomst van de boot op Vlieland geeft altijd een drukte van belang, want elke kilo suiker en elke fles melk die je er koopt, moet per boot aangevoerd worden.

"Zo kom je weer eens kijken" is meestal de begroeting van de buschauffeur die je naar Het Posthuis brengt. Als hij 's avonds na zijn dienst thuis aan zijn vrouw de bijzonderheden van de dag vertelt, zal hij wel zeggen "die lange vogeltjesman met die marinemuts op is ook weer op het eiland". Ze gaan je op den duur beschouwen als een periodieke verschijning, net als in het voorjaar de terugkomst van de zwaluwen en in het najaar de komst van de Bonte kraaien. Als je in het Posthuis komt, is er altijd wel een bekende die je inlicht over alles wat er de laatste tijd gezien is.

Toen we in de vijftiger jaren voor het eerst naar Vlieland gingen, was het altijd een pinksterweekend of in het najaar een lang weekend. Je liep je die paar dagen rot, want je wilde zo veel mogelijk soorten zien en je had geen tijd om op het gedrag van de vogels te letten. Nu ik meer tijd heb en er soms weken vertoef, ga je veel meer op het doen en laten van de vogels letten. Vooral de dijk tussen het Posthuiswad en Kroonspolder leent zich hier bijzonder goed voor.

Met de tegenwoordige hoeveelheid lectuur over vogels kan iedereen op de hoogte zijn hoe een bepaalde vogel zijn voedsel zoekt. Maar het leukste is om alles wat je gelezen hebt ook zelf in de natuur te zien. Hoe b.v. een Groenpoot- ruiters of Rosse grutto zijn snavel tot aan de basis in de prut steekt en als hij dan eindelijk een lange wurm naar boven haalt, naar het dichtstbijzijnde plasje rent om de wurm eerst af te spoelen voor hij hem doorslikt, hoe Steen- lopers elk bosje wier of flap omkeren om te zien of er iets van hun gading onder zit.

De plevieren zoals Bontbek- en Zilverplevier doen het weer heel anders. Ze staan telkens even stil om met hun grote ogen de omgeving af te speuren en als ze dan iets zien, gaan ze er met snelle pasjes op af en pikken hun buit op.

Als je een tijdje naar dat gedoe kijkt, merk je ineens dat de enkele tientallen vogels er enkele honderdtallen zijn geworden en dat er nog steeds grote troepen Rosse grutto's, Bonte strandlopers, Kanoeten, Groenpoten en Zilverplevieren aan komen vliegen en als je door je kijker verderop kijkt, zie je dat het wad weer zee is geworden. Bij hoog water staan alle vogels, soms in troepen van enkele duizenden, op den duur vlak voor je samengedrongen op de nog droge gedeelten. Wordt het water nog hoger dan vliegt alles over je heen om op de droge gedeelten van de Kroonspolder te overtijen. Kluten vliegen meestal direct door naar de Kroonspolder. Als je een uur voor hoog water op de dijk zit, zie je ze al komen. Het begint met kleine groepjes van 4 tot 6, maar hoe hoger het water komt hoe groter de aantallen tot er soms troepen van 40 tot 60 over je heen vliegen. Een machtig gezicht.

Een paar jaar geleden logeerden op Vlieland een Engels echtpaar. Ze hadden het ornithologisch congres in Den Haag bijgewoond, waar ook een dagexcursie naar Vlieland aan verbonden was. Het Posthuiswad had zo'n onvergetelijke indruk op hen gemaakt, dat ze er nu 2 weken waren en van plan waren dit meer te doen. Ze waren overal waar vogels te zien zijn in Europa geweest, maar die enorme aantallen wadvogels die hier iedere dag als het hoog water wordt over je heen vliegen naar de hoogwatervluchtplaatsen is volgens deze Engelse "birdwatchers" wel uniek in heel Europa.

Kan je nagaan hoe zuinig we daarop moeten zijn.

Joh.Moerkerk

Nog eens het paddenavontuur

Het artikel van het paddenavontuur (zie blz.3) stond al op stencil toen een bestuurslid benaderd werd door de NOS-televisie afd. journaal.

In de landelijke pers was n.l. nog al bekendheid gegeven om in Noordwijk de padden te gaan beschermen. Dit uniek initiatief, aldus de NOS, wilde zij toch wel even aandacht aan schenken. Ze vonden het jammer, dat het rasterwerk intussen al stond, maar eind maart begin april, als de trektijd begint, zullen ze ons weer benaderen voor een reportage.

Misschien dat door deze publiciteit ook andere gemeenten en natuurbeschermingsgroepen aan dit probleem iets gaan doen.

Het bestuur

ZEEDIEREN OP HET STRAND

Op het strand is de eetbare hartschelp of kokkel (*Cerastoderma edule*) een algemene verschijning. De tot dezelfde familie behorende Noorse hartschelp (*Laevicardium norvegicum*) en de Gedoornde hartschelp (*Acanthocardia echinata*) zijn echter veel zeldzamer en als men deze vindt, zijn de schelpen vaak niet geheel gaaf.

Ook zijn de mooi glanzende Wenteltrapjes (*Epitonium clathrus*) niet algemeen, hoewel ze na oostenwind toch wel vrij talrijk in het horentjesgruis gevonden kunnen worden. Dit horentjesgruis dat bij eb en na oostenwind overal aanwezig is, verdient onze nadere aandacht.

Als men eens wat gruis van strand meeneemt en het thuis, na het gedroogd te hebben, uitzoekt, kan men leuke vondsten doen. In dit gruis zijn o.a. Gevlochten fuikhorentjes (*Hinia reticulata*), Brakwaterhorentjes (*Peringia ulvae*), Rechtsgestrepte platschelp (*Fabulina fabula*), Tere platschelp (*Angulus tenuis*) en Witte dunschaal (*Abra alba*) te vinden.

Op 18 februari 1975 deed ik o.a. de volgende vondsten: Geplooide rotsboorder (*Saxicavella plicata*) 2 ex. en 1 ex.(doublet) van de Bonte mantel (*Chlamys varia*)!! De bonte mantel is bij ons op het strand een zeer zeldzame verschijning. De mogelijkheid van de aanwezigheid van dit exemplaar is echter te verklaren door de grootte $\pm 2,2$ mm.

Behalve de schelpdieren zijn er nog andere dieren die op het strand aanspoelen en de aandacht zeker waard zijn. B.v. de krabben, behorende tot de familie der schaaldieren of de stekelhuidigen, zoals Gewone zeester, Kamster, Zeeklit, Zeeboontje en de mooie Zeeappeltjes met hun korte stompe groene stekels, vaak met een paars puntje.

Ook de kwalpoliepen zijn interessante dieren. Deze spoelen regelmatig op het strand aan en worden vaak aangezien voor wieren. Het zijn echter dieren, die men zich voor kan stellen als koraal. Het zijn dan ook meestal de skeletten die aanspoelen en niet de dieren zelf.

Kwalpoliepen zijn echter moeilijk op naam te brengen. Bij enkele is het me wel gelukt en ik ben tot de volgende determinaties gekomen: Gekromde zeeborstel (*Hydrallmania falcata*), hier op het strand wel de algemeenste kwalpoliep samen met de Ruwe zeerasp (*Hydractinia echinata*). Twee andere soorten zijn: Haringgraat (*Halecium halecinum*) en Klein tandhoornkoraal (*Dynamena pumila*). Kwalpoliepen zijn makkelijk te prepareren door een glazen potje voor 1/5 deel met 5% formaline te vullen en dan bijvullen met water. Ze zijn op het strand te vinden op wieren en tussen ander aanspoelsel.

Dick v.d.Oever

VERVOLG WAARNEMINGEN VAN BLZ. 18

FRATER	100 ex.	22-12-1974	Zuidduinen	A.Cramer
BARMSIJS	1 ex.	8- 2-1975	Noordduinen	Glasbergen/Cramer
GOUDVINK	1 ex.	25-12-1974	Sparrelaan	L.van Duyn
	1 ex.	27-12-1974	Sparrelaan	H.van Duyn
	1 ex.	2- 1-1975	Z.H.L.	D.Passchier e.v.a.
SNEEUWGORS	20 ex.	8-12-1974	Zwarteweg	D.Passchier
	1 ex.	15-12-1974	strand	D.v.d.Oever
	25 ex.	16- 2-1975	Vinkeveld	A.Cramer
	4 ex.	23- 2-1975	Vinkeveld	W.v.d.Niet

VOGELEN ROND NOORDWIJK

Op een zaterdagochtend zouden we met de jeugdgroep het Zuid-Hollands Landschap gaan inventariseren. Om ongeveer 7.45 uur was iedereen aanwezig. Iedereen trok naar zijn eigen kavel om daar onder bekwame leiding te beginnen. De heren Passchier, Verweij, Cramer en Glasbergen waren aanwezig. Er was veel te horen, zanglijsters, merels, winterkoningen en roodborstjes. Zo tussen de bedrijven door werden er ook veel leuke dingen gezien zoals ijsvogel, waterral, houtsnip en kleine bonte specht (lachend en roffelend). Ook vlogen er nog 9 grauwe ganzen over.

Na afloop splitste de groep zich. Een deel trok het bos weer in, terwijl enige anderen (waaronder ikzelf) achter Offem langs weer op huis aangingen. Achter Offem zaten in de elzen aan het begin van het weggetje enkele sijzen. Een eindje verderop zaten een paar vinken en een keep. Bijna bij de Herenweg vlogen nog 5 niet nader te determineren plevieren over.

's Middags ben ik nog even langs de Leidsevaart gereden om te kijken of daar nog iets te zien was. Aan het begin zat een dodaars, die op mijn nadering onderdook en wel een minuut onderbleef, om een eindje verderop weer op te duiken. In een weiland stond mijn eerste grutto van dit jaar. Langs de zijkant van een klein slotje zat een watersnip, die zich in het geheel niet door mij bedreigd voelde. Nog nooit heb ik een watersnip zo goed gezien als toen. Op een meter of 8 zat hij doodkalm in de grond te pikken.

Nou had ik reeds van verschillende kanten vernomen dat er een Casarca langs de vaart moest zitten. En ja hoor langs een klein slotje zat hij. Steeds keek hij even rond of er geen gevaar dreigde. Boven op de brug aangeland vlogen door mij opgejaagd, een heleboel spreeuwen, kieviten, scholeksters, een reiger en een grote groep voor mij onbekende steltlopers op. De groep splitste zich in tweeën, een stuk of 30 vlogen recht over mij heen, terwijl het andere gedeelte de kant van zee op vloog. Aan de groep die recht over mij heen vloog, kon ik zien dat het plevieren waren.

Ik ben toen via Noordwijkerhout over de Bronsgeest weer teruggereden. Wie schetst mijn verbazing, toen ik op een weilandje vlak bij Noordwijk de wegge-vlogen plevieren weer zag zitten. Nu lieten ze zich heel gemakkelijk benaderen, zodat het nu geen probleem was vast te stellen dat het goudplevieren waren.

Voordat ik naar huis doorreed, ging ik nog even achter Offem langs. De meeste mensen stoppen als ze het Varkensboslaantje overgaan bij de brug, maar je kan ook heel leuke dingen zien als je rechtdoor de weilanden inrijdt. Toen ik halverwege het weggetje even stopte om een eend te bekijken, schoot er voor mijn voeten een watersnip weg. Ik wist waar deze geland was, dus ik sprong over de sloot en liep het weiland in om hem nog een keer te bekijken. Nauwelijks had ik tien passen gedaan of er vloog alweer een watersnip weg. Deze vloog naar een eilandje evenals de vorige. Bij goed bekijken van dat weilandje bleken er geen twee maar dertien watersnippen te zitten. Toen ben ik maar naar huis teruggekeerd.

De volgende dag was het aantal goudplevieren aangegroeid van achttien tot eenenvijftig. Het aantal watersnippen was afgenomen tot zes. Ze kregen ook nog even gezelschap van twee oeverlopers, welke echter al gauw weer verdwenen. Bij de brug zat nog een dodaars. De dag daarop waren ze allemaal weer verdwenen.

Rob de Mooy

FLEVO-EXCURSIE 1974

Tussen kerst en nieuwjaar kan haast iedereen zich wel een dag vrijmaken vooral als er een "Knardijkexcursie" op het programma staat. Hoewel er van de Knardijk in zijn geheel weinig bekoring meer uitgaat, met uitzondering van het eerste stuk, blijft een trip in die richting altijd de naam "Knardijk-excursie houden.

Zo'n 25 deelnemers zagen tijdens de rit een waterig zonnetje alle moeite doen van deze dag een feest te maken en waar het zowaar voor een groot deel in slaagde. Dat eerste uur wordt gebruikt om oude herinneringen op te halen en de oude glorie van de Knardijk herleeft dan even, maar vervaagt op slag wanneer over de brug die oneindige vlakke van Zuidelijk Flevoland opdoemt. Voorbij de rotonde niet gelijk de dijk op zoals in voorgaande jaren, want dat loopt nu dood, maar rechtdoor en dan naar boven naar de dijk langs het Oostvaarderdiep.

Aan de rechterzijde zijn de sporen van de cultuurmachines duidelijk zichtbaar, maar even verder houden die sporen op en begint de brede rietzoom die het uitzicht zal blijven beheersen tot de Knardijk tezamen met de vogel die even zover binnen onze gezichtskring verblijft n.l....de Blauwe kiekendief. Wat een vlucht, wat een dreiging en wat een paniek ook. Zonder deze kiek zou zeker 40% van alle vogels die in het riet zitten onzichtbaar blijven. Het zijn vooral de Wintertalingen die bij "bossen" in wanorde het luchtruim kiezen en een paar honderd meter verder een goed heenkomen zoeken in een, van de dijk af onzichtbare plas tot ze na een kwartier, een half uur misschien opnieuw een aanval van de blauwe te verduren krijgen. Want rust is er in de Flevo niet. Zolang er riet is, is er (veel)leven. In de plasjes die wel te overzien zijn, zien we veel Bergeenden foerageren met soms in hun nabijheid enkele Grauwe of Kolganzen.

Aan de linkerzijde is het IJsselmeer, waar op regelmatige afstanden zwarte en bonte velden drijven. Dichterbij gekomen blijken de zwarte uit Meerkoeten te bestaan en de bonte worden gevormd door duizenden Kuifeendjes. Tussen deze, voor de oorlog nog zeldzame eendensoort, willen zich nog wel eens enkele Brilduikers verschuilen, maar zo gauw de wagens vaart minderen, laten ze alle moed in hun zwemvliezen zakken en vluchten weg, terwijl de kuifeendjes niet eens op of omkijken en vrolijk onderduiken.

Op deze dijk vogelen is net kijken naar een tenniswedstrijd. Aan de rechterzijde, de polder dus, hebben scherpe ogen tussen de Wilde eenden en talingen een groepje Pijlstaarten ontdekt. Nadat de ontdekker zijn medespeurders via paaltjes, bosjes en andere opvallende obstakels in het veld naar de Pijlstaarten heeft "gepraat", is er aan de linkerkant (dus IJsselmeer) een scherp afgetekende witte stip zichtbaar die de aandacht vraagt. De gok van de waarnemer blijkt juist te zijn... een Grote zaagbek. Wanneer de auto langzaam tot stilstand komt, zwemt hij verder van de dijk weg, maar we krijgen ruimschoots de gelegenheid deze prachtige vogel in de kijker te volgen. Het wit van de lange romp (de Grote zaagbek meet + 65 cm) overheerst, met een scherp afgetekende donkere kop en een lange spitse snavel. Dan is het schouwspel ten einde, want met een sierlijke beweging - duikeenden eigen - verdwijnt hij onder water op zoek naar een voorn, een witvis of iets dergelijks.

Bij zo'n korte pauze blijkt pas dat er regelmatig groepen eenden en ganzen over het IJsselmeer vliegen. Soms zo ver dat er geen enkel herkenningspunt te ontdekken valt. De groepen die Parallel met de dijk vliegen zijn wel te determineren en bestaan grotendeels uit talingen, Wilde eenden, Smienten en Nonnetjes. Deze laatste, ook weer een soort zaagbek, vindt in Nederland het overwinteringsgebied bij uitstek. Ongeveer een kwart van de wereldpopulatie brengt hier de koude dagen door om in februari en maart weer terug te keren naar hun broedgebieden in Noord-Europa en Siberië.

Naarmate we de Knardijk steeds meer naderen, worden ook de groepen ganzen talrijker. Het blijft bij de twee al eerder genoemde soorten. Overigens een heugelijk feit, als we bedenken dat binnen de dijken van Zuidelijk Flevoland sinds enkele jaren de Grauwe gans met succes tot broeden is gekomen. Aangekomen bij de afslag naar de Knardijk zien we voor ons uit grote groepen ganzen in het weiland grazen. Vanuit de auto zijn de bewegingen goed te volgen maar wanneer een paar vogelaars van een andere excursie de auto verlaten, vliegt alles op.

Het is een fantastisch schouwspel duizenden vogels in wolken op te zien vliegen en ook de geluiden die ze daarbij maken, laat een diepe indruk achter maar.....moet dat nou? Je kan er toch moeilijk trots op zijn, en zeker een vogelaar niet, dat je zo'n spektakel veroorzaakt hebt. Het parool blijft dan ook, wil je vogelen in de Flevo.....blijf dan in de auto. Het ongelukkige toeval wil, dat we dit later op de dag nog eens moesten door-maken, maar nu bij het weidevogelreservaat in Oostelijk Flevoland. Dit keer was de dader een in keurig groen (hoed, colbert, pofbroek of d...vanger en kousen) uitgedoste societyvogelaar, die zo nodig de benen moest strekken en de man knikte nog vriendelijk goedemiddag ook.

Nog later op de middag zagen we tussen de inmiddels teruggekeerde Brand-en Kolganzen een exemplaar met een gekleurde halsband. Deze Kolgans werd gevangen en van een geel-rode band voorzien om de gedragingen van deze soort op de voet te kunnen volgen. In Oost-Duitsland wordt ditzelfde gedaan met de Grauwe gans die daarvoor een geel-blauwe ring omgeschoven krijgt. Uiteraard is deze waarneming aan de betreffende instantie doorgezonden, waarvan tot op heden nog geen reactie is binnengekomen.

Maar we zijn afgedwaald. We zaten in de auto aan het begin van de Knardijk en van daar ging de tocht langs Lelystadhaven over de dijk naar de nieuwe brug over het Oostvaarderdiep. Op dat stukje weer veel Kuifeenden, Tafeleenden en Nonnetjes en.....1 Zwarte zeeëend.

En toen zijn we heel even stout geweest. Heel even heeft geen van de 25 paar ogen het bordje "verboden toegang" gezien en reden we over de nieuwe brug de Markerwaarddijk op. Deze zonde leverde ons een prachtige vlucht Sneeuwgorzen op en een Roodkeelduiker die hier al even ongewoon is als de Zwarte zeeëend. En net als met de ganzen eindigde dit nogal abrupt door de nadering van een bekende blauwe auto en het (gelukkig) vriendelijk doch zeer besliste verzoek weg te wezen.

Teruggereden naar Lelystadhaven had iedereen bij de welbekende parkeer-plaats ineens trek in koffie, waarvoor na enige aarzeling het houten onderkomen werd uitverkoren. Het bruine vocht wat daar werd aangeboden maakte voor de toekomst van iedere twijfel een zekerheid....daar nooit meer!

Vervolgens via de Knardijk naar de Torenavalkweg, waar de verwachte wolken kleine zangvogels, zoals Vinken, Kneuen, Groenlingen en dergelijke nogal tegen-vielen, maar niet het Smelleken, dat met een paar razendsnelle stoten hevige paniek veroorzaakte onder het "kleine gedoe". Dicht bij elkaar geklit hingen ze op een 20 meter hoogte af te wachten wat er ging gebeuren. Na nog zo'n schijn-aanval was een zangertje "los" geraakt uit de bal vogels, wat hem direct de schrik van zijn leven bezorgde. De snelheid en wendbaarheid waarmee de kleine valk zijn adspirant prooi belaagde, laat zich niet onder woorden brengen. Voor zover dit jachttafereel te volgen was, was het valkjes moeite echter tevergeefs. Maar zulke momenten vormen een klein plaatsje in het geheugen en het zal er nog vele malen uit opgediept worden.

Eveneens tevergeefs was onze moeite om nog een paar Velduilten te verschalken, tenminste tot het moment waarop het grootste deel van de deelnemers besloot huiswaarts te keren. Zo niet de chauffeur van de wagen waar ondergetekende een plaatsje in had gevonden. Via allerlei zijwegen en kruisingen weer bij de Torenavalkweg aangeland, jaagde er één op de bekende wijze vlak langs de weg. Lichte polsvlekken, stompe kop, diepe vleugelslag, vlucht laag en om de haverklap een uitval naar de grond, (het wemelt er van de muizen), ziedaar een deel van het gedrag van de Velduil tijdens de jacht.

Dit was blijkbaar ook het sein voor nog meer exemplaren, want even later telden we er 4, die zich geen van alle iets van ons aantrokken en tot op 10 meter van de auto hun kostje bij elkaar scharrelden.

Tot zover een nog niet eens volledig relaas van een Flevo-excursie.

D.Passchier

GEKNIPT UIT DE KRANTEN

In het noorden van Afrika zal een "groene barrière" van pijn- en eucalyptusbomen worden opgeworpen om de vruchtbare delen van Algerije te beschermen tegen het woestijnzand van de Sahara. Het plan is om een geweldig bos van zes miljard bomen aan te planten, dat zich zal uitstrekken van de grens met Tunesië in het oosten tot de Marokkaanse grens in het westen. Het project zal zo'n jaar of twintig kosten en 100.000 mensen zullen er jaarlijks werken. Het wordt beschouwd als een van de meest ambitieuze projecten uit de geschiedenis van het land. De bedoeling is om de Sahara in bedwang te houden - en in de verdere toekomst - terug te dringen. Momenteel breidt de woestijn zich langzaam maar gestaag uit in de richting van de Middellandse Zee. Eind 1974 zijn de eerste bomen van 1500 km lange gordel aangeplant. Bij elkaar moet het nieuwe woud drie miljoen hectare gaan beslaan

(De Waarheid)

Al om half februari is in Wemeldinge (Zeeland) een jonge merel uitgevlogen, wat normaal pas in maart of begin april gebeurt. Teruggerekend moet het merelpaar omstreeks 1 januari al met de bouw van het nest zijn begonnen

(Trouw)

In Wenen neemt men proefnemingen met de vervaardiging van een plasticvreter die de milieuvervuiling aanzienlijk zal kunnen verminderen. Het betreft de ontwikkeling van een bacterie die zich met plastic voedt. Men probeert een stam bacteriën te kweken die in de ovens wordt gespoten waarin huisvuil tot compost wordt verwerkt en daar het plastic afval afbreekt. Een belangrijk aspect bij de proefneming is de veiligheid. De bacterie moet onder controle blijven, want als hij zich ook buiten de compostovens zou kunnen vermenigvuldigen, zou dat afschuwelijke gevolgen kunnen hebben. De kunststof etende bacterie is door een toeval ontdekt. Een Weense frisdrankfabrikant klaagde dat zijn plastic flessen poreus werden.....

(Leids Dagblad)

Het aantal zeehonden op de Wadden is gedurende 1974 niet achteruit gegaan. Hoewel dit een gunstige ontwikkeling is, is optimisme toch niet op zijn plaats. Het is namelijk niet bekend of dit een begin is van een blijvende verbetering. Dat de zeehonden crèches goed werk doen bewees een visser. Deze viste een zeehond op in de Noordzee die grootgebracht was in Pieterburen. Deze rob was gezond en vertoonde geen enkel spoor van ziekten.....

(Leeuwarder Crt)

De olie die uit de Nederlandse supertanker Metula liep toen die vorig jaar in straat Magellaen (Zuid-Amerika) vastliep, heeft volgens Amerikaanse onderzoekers aan veertigduizend pinguïns en aalscholvers het leven gekost. Na de ramp, waarbij zeventigduizend kubieke meter ruwe olie in zee terecht kwam, is op het Chileense deel van Vuurland het strand over een lengte van zestig kilometer een grote asfaltweg geworden. Volgens een Amerikaanse bioloog zullen de gevolgen van de ramp over tien jaar nog merkbaar zijn

(Trouw)

Het gaat de laatste jaren beter met de stootvogels in Nederland. Ze vertonen zo blijkt uit cijfers van het Rijksinstituut voor Natuurbeheer, in aantal een "verheugende toename", terwijl de contactgroep fauna van de TNO-commissie, die de nevenwerkingen van bestrijdingsmiddelen onderzoekt, voorzichtig meldde, dat de huidige voortgang kan leiden tot het herstel van de schade die in de zestiger jaren is aangericht. Die schade ontstond door het gebruik van bepaalde bestrijdingsmiddelen in de landbouw, waarbij het stootvogelbestand vrij snel achteruit ging. Belangrijk is, dat nu duidelijk is, dat de wettelijke maatregelen ter beperking in het gebruik van bepaalde bestrijdingsmiddelen een positief resultaat hebben. Ook is belangrijk, dat niet alleen de achteruitgang tot staan is gebracht, maar dat na het nemen van de maatregelen er ook mogelijkheden tot herstel voor de stootvogels zijn. Het stopzetten van de vergiftiging betekent echter niet, dat alle bedreigingen voor de stootvogels verdwenen zijn. Ook door de recreatie kunnen broedsels verstoord worden, terwijl ook het verdwijnen van de knotwilgen en het dichtmaken van veel gaten in torens nog een nadelige invloed op de stootvogelstand kan hebben.....

(Trouw)

Gebruikmakend van de ervaring die het Amerikaans leger elders in de wereld heeft opgedaan, is de luchtmacht van de VS in actie gekomen tegen miljoenen merels in de buurt van een basis in Kentucky. Helikopters verspreidden over het gebied chemische middelen, terwijl brandweerauto's de vogels nat spotten. De luchtmacht hoopte dat de chemicaliën en het water de beschermde olie uit de veren van de vogels zou oplossen, waardoor ze als gevolg van blootstelling aan de vrieskou zouden doodgaan. Het Pentagon in Washington verklaarde dat de actie nodig was om gevaar voor de gezondheid van mens en dier (uitgezonderd de merels) en risico's voor de vliegtuigen op de basis af te wenden. Een bioloog heeft verklaard, dat als het leger 10.000.000 vogels zou doden, 1000 ton merelvlees op het slagveld te rotten zou achterblijven.....

(Trouw)

De Provinciale Planologische Dienst in Brabant gaat in het kader van het streekplanwerk een uitvoerige inventarisatie van de wilde flora maken. Onder andere wordt bekeken welke weg- of dijkbermen in Brabant bij uitstek geschikt zijn om tot een soort natuurreservaat in-het-klein voor wilde planten te dienen. Provinciale Waterstaat in Brabant heeft al enkele jaren geleden ingehaakt op de actie van de Plantenziektkundige Dienst om een einde te maken aan de chemische oorlogsvoering tegen de plantengroei in de wegbermen. Goed beheerde wegbermen blijken een prachtige uitwijkmogelijkheid te zijn voor vele wilde planten.....-

(De Volkskrant)

Nog dit jaar zullen er elanden en rendieren te zien zijn in Flevoland, waar de Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders samen met "Artis" uit Amsterdam een "natuurgebied" aanlegt. Op het terrein, dat 90 ha. groot wordt, zullen tien dieren worden losgelaten.....

(Alg.Dagblad)

Samengesteld door
Leen van Duyn

DE ZACHTE WINTER 1974/1975

Klimatologisch gezien beleefde we deze winter een "hittegolf". De temperatuur was 5-7° C boven normaal. De prachtige voorjaarsachtige zondagen in januari en februari liggen nog vers in het geheugen.

Zachte winters kwamen vroeger ook voor. De winter van 1917/1918 bleek zo'n extra zachte winter te zijn. In "De Levende Natuur" is Thijsse uitvoerig ingegaan op deze winter. In latere afleveringen van dit tijdschrift volgende uit het gehele land eigen waarnemingen.

In de winter van 1917/1918 bloeide de volgende planten gewoon door. Madeliefje, vroegeling, klein kruiskruid, vogelmuur en straatgras. De blaadjes van de liguster waren nog steeds niet afgevallen.

Egel, eekhoorn, bijen, dwergvleermuis waren op 22 december 1917 nog regelmatige gasten.

Op 21 december 1917 zong winterkoning, roodborst, heggemus, zanglijster, boomleeuwerik en pimpelmees. De grote lijster liet zijn alarmroep wel horen maar zong nog niet. Vlak voor nieuwjaar 1918 zong de vink, de merel zong op 11 januari 1918 en het winteraconietje bloeide. De hazelaar bloeide op 6 januari en het peperboompje een week eerder.

In de winter 1917/1918 hebben graspiepers overwinterd. Dit waren de bevindingen van Jac.P.Thijsse.

Uit Venlo kwam een bericht, dat op 8 en 10 januari 1918 de volgende planten nog bloeide of alweer bloeide.

Vogelmuur, klein kruiskruid - madeliefje - fluitekruid - bingelkruid - tuinwolfsmelk - kroontjeskruid - herderstasje driekleurig viooltje - maagdenpalm - grote brandnetel - straatgras - hazelaar - spurrie - overblijvende hartbloem - hoenderbeet - witte dovenetel - en paarse dovenetel.

Uit Hilversum kwam een melding van op 27 december 1917 de zang van de grote lijster was gehoord.

Ik zelf heb ook aantekeningen bijgehouden van de winterperiode. Ik kwam tot de volgende resultaten.

Kieviten zijn niet weggeweest. Een Scholekster was een vrij algemene gast. Op 4 januari bloeide bij de begraafplaats de dagkoekoeksbloem nog. De gaspel-doorn langs het rijwielpad in de Noordduinen begon omstreeks eind november te bloeien en bloeit nu nog. In december bloeide in de Noordduinen de brom en op een zonnig plekje bij de begraafplaats een gouden regen.

2 januari zong de koolmees en op 6 januari de eerste zachte toontjes van de merel.

In mijn achtertuin bloeit bernargie nog steeds.

9 januari zingt de roodborst en op 10 januari de eerste bloei van het winteraconietje.

11 januari: Sleutelbloem bloeit en op 12 januari staat speenkruid langs de slootkant bij het vogelasiel in volle bloei. De narcissen staan 10-15 cm boven het dek.

12 januari: Aan de binnenduinrand bloeit witte dovenetel en dagkoekoeksbloem, fluitekruid schiet de grond uit en de kamperfoelie heeft alweer blaadjes. De mussen "vechten" alweer.

15 januari een winterse hittegolf met temperaturen van 12-15°. Crocussen in volle bloei en narcissen in knop. Eerste zang van de zanglijster; heggemus, winterkoning, roodborst en veldleeuwerik zingen volop. Boksdorn heeft blaadjes.

23 januari bloeit langs de Goeweg prunus en krenteboompje, in de wegberm een pluk bloeiende hoenderbeet.

27 januari: De ribes heeft bloemtrosjes en de zuurbes staat in knop.

1 februari bloeit vroegeling en kleine veldkers.

8 februari de wulp gehoord, voorjaarshelmbloem bloeit in berm bij begraafplaats.

In de periode 20/2-25/2 stopt de groei iets door zware nachtvorsten.

22 februari wordt een veldje narcissen in Noordwijkerhout gekopt.

15 februari wulp zingt in de AW-duinen en in de Noordduinen de boomleeuwerik.

1 maart een zeer vroege waarneming van een zingende boompieper op De Blink en op 8 maart zingt de vink en Geelgors langs de Kapelleboslaan.

Langs de Koepelweg schijnt een tjiftjaf de winter daar doorgebracht te hebben en in de Zuidduinen kwamen regelmatig waarnemingen van roodborsttapuiten.

U ziet een rare winter.

WAARNEMINGEN OVER DE MAANDEN NOVEMBER EN DECEMBER 1974, JANUARI EN FEBRUARI 1975

ROODKEELDUIKER	1 ex.	2- 1-1975	Oosterduinsmeer	LvDuyn/Bouwmstr
GEOORDE FUUT	1 ex.	20-12-1974	Golfbad	D.v.d.Oever
DODAARS	1 ex.	14-12-1974	Z.H.L.	D.Passchier
	1 ex.	1- 2-1975	Noordwijkerhoek	D.v.d.Oever
	4 ex.	26- 2-1975	Noordwijkerhoek	D.v.d.Oever
NOORDSE PIJLSTORMVOGEL	1 ex.	12- 1-1975	over zee,zuidwaarts	E.Aartse
GR. PIJLSTORMVOGEL	1 ex.	27-10-1974	over zee	D.v.d.Oever
NOORDSE SORMVOGEL	1 ex.	30-12-1974	dood op strand	H.van Duyn
JAN VAN GENT	1 ex.	9-11-1974	over zee,noordwaarts	D.v.d.Oever
	1 ex.	10-11-1974	over zee,zuidwaarts	D.v.d.Oever
	1 ex.	15-12-1974	dood op strand	H.van Duyn
	1 ex.	30-12-1974	dood op strand	H.van Duyn
AALSCHOLVER	1 ex.	18- 1-1975	over zee,zuidwaarts	L.van Duyn
WINTERTALING	11 ex.	15-12-1974	Z.H.L.	LvDuyn+div.
SMIENT	12 ex.	14-12-1974	Z.H.L.	D.Passchier
SLOBEEND	1 ex.	14-12-1974	Z.H.L.	D.Passchier
KUIFEEND	30 ex.	14-12-1974	Z.H.L.	D.Passchier
GROTE ZEEEND	1 ex.	20-12-1974	strand	D.v.d.Oever
ZWARTE ZEEEND	1 ex.	2- 1-1975	Oosterduinmeer	LvDuyn/Bouwmstr
MIDDELSTE ZAAGBEK	3 ex.	9-11-1974	over zee,zuidwaarts	D.v.d.Oever
	1 ex.	15-12-1974	over zee,zuidwaarts	H.van Duyn
GROTE ZAAGBEK	10 ex.	27-11-1974	Oosterduinmeer	J.Bouwmeester
	2 ex.	30-11-1974	over zee,zuidwaarts	D.v.d.Oever
BERGEEND	1 ex.	14-12-1974	over zee,zuidwaarts	L.van Duyn
GRAUWE GANS	1 ex.	18- 1-1975	over zee,zuidwaarts	L.van Duyn
ROTGANS	5 ex.	14-12-1974	over zee,zuidwaarts	L.van Duyn
	2 ex.	15-12-1974	over zee,zuidwaarts	L.van Duyn
	1 ex.	11- 1-1975	over zee,zuidwaarts	L.van Duyn
CASARCA	1 ex.	26- 2-1975	Noordwijkerhoek	D.v.d.Oever
WILDE ZWAAN	2 ex.	24-10-1974	A.W.duinen	J.Bouwmeester
	1 ex.	5-11-1974	zeereep Langeveld	J.Bouwmeester
KLEINE ZWAAN	70 ex.	30-10-1974	Hoogeveense polder	J.Bouwmeester
BUIZERD	1 ex.	3-11-1974	A.W.duinen	J.Bouwmeester
	1 ex.	13-11-1974	Offem	J.Bouwmeester
	1 ex.	17-12-1974	A.W.duinen	J.Bouwmeester
	1 ex.	25-12-1974	Bronsgeest	L.v.Duyn e.v.a.
	1 ex.	22- 2-1975	Zuidduinen	E.Aartse/WvdNiet
SPERWER	oktober		Vele waarnemingen door veel waarnemers	
	november		idem	
	1 ex.	21-12-1974	Offem	L.v.Duyn e.v.a.
	1 ex.	27-12-1974	Z.H.L.	H.van Duyn
	1 ex.	3- 1-1975	Oosterduinmeer	L.van Duyn
	1 ex.	18- 1-1975	Noordduinen	L.van Duyn
BLAUWE KIEKENDIEF	1 ex.	6-11-1974	A.W.duinen	J.Bouwmeester
	1 ex.	8-11-1974	A.W.duinen	J.Bouwmeester
	1 ex.	18-11-1974	A.W.duinen	J.Bouwmeester
	1 ex.	17-12-1974	A.W.duinen	J.Bouwmeester

TORENVALK	1 ex.	2- 1-1975	Gooweg	L.van Duyn
	1 ex.	12- 1-1975	Sparrelaan	L.van Duyn
	1 ex.	19- 1-1975	Offem	L.van Duyn
KLEIN - KLEINST WATERHOEN	1 ex.	23-12-1974	Leeuwenhorst	L.van Duyn
	1 ex.	25-12-1974	Leeuwenhorst	H.van Duyn
	1 ex.	1- 1-1975	Oosterduinmeer	D.v.d.Oever
BOKJE	4 ex.	1- 1-1975	Oosterduinmeer	D.v.d.Oever
HOUTSNIP	1 ex.	23-12-1974	Oud-Leeuwenhorst	D.v.d.Oever
	1 ex.	26-12-1974	Oud-Leeuwenhorst	H.van Duyn e.v.a.
KLUUT	2 ex.	26- 2-1975	't Heen	J.Bouwmeester
ROSSE FRANJEPOOT	1 ex.	19-12-1974	strand	D.v.d.Oever
DRIETEENMEEUW	1 ex.	15-12-1974	over zee,zuidwaarts	L.van Duyn
	2 ex.	25-12-1974	over zee,zuidwaarts	L.van Duyn
ALK	2 ex.	30-12-1974	dood op strand	H.van Duyn
ZEEKOET	2 ex.	14-12-1974	dood op strand	H.van Duyn
STEENUIL	1 ex.	28- 2-1975	Sluispad,overvliegend	Cramer/Glasbergen
BOSUIL	1 ex.	3-12-1974	A.W.duinen	J.Bouwmeester
	2 ex.	11- 2-1975	Leeuwenhorst	D.v.d.Oever
RANSUIL	1 ex.	4- 1-1975	Noordduinen	J.Glasbergen
VELDUIL	1 ex.	10-12-1974	A.W.duinen	J.Bouwmeester
IJSVOGEL	1 ex.	1-12-1974	Offem	D.Passchier
	1 ex.	14-12-1974	Zuid-Hollands Landschap	D.Passchier
	1 ex.	15-12-1974	idem	D.v.d.Oever
	1 ex.	21-12-1974	Offem	D.v.d.Oever
	1 ex.	11- 1-1975	Z.H.L.	Cramer/Glasbergen
GROENE SPECHT	1 ex.	11- 1-1975	Z.H.L.	Cramer/Glasbergen
ZWARTE SPECHT	1 ex.	12- 1-1975	Noordduinen	A.Cramer
BOOMLEEUWERIK	1 ex.	18- 1-1975	Noordduinen	L.van Duyn
	10 ex.	19- 1-1975	Zuidduinen	J.Glasbergen
	2 ex.	8- 2-1975	Noordduinen	A.Cramer
	1 ex.	23- 2-1975	Noordduinen	A.Cramer
ZWARTE MEES	1 ex.	1-12-1974	Offem	D.Passchier
GLANSKOPMEES	15 ex.	27-12-1974	Z.H.L.	H.van Duyn
	1 ex.	11- 1-1975	Z.H.L.	J.Glasbergen
	2 ex.	18- 1-1975	Offem	J.Glasbergen
	1 ex.	25- 1-1975	Leeuwenhorst	A.Cramer
MATKOPMEES	1 ex.	18- 1-1975	Offem	J.Glasbergen
	2 ex.	25- 1-1975	Leeuwenhorst	J.Glasbergen
STAARTMEES	5 ex.	1- 1-1975	Sparrelaan	L.van Duyn
	6 ex.	11- 1-1975	Z.H.L.	J.Glasbergen
	10 ex.	18- 1-1975	Offem	J.Glasbergen
	1 ex.	19- 1-1975	Sluispad	A.Cramer
	10 ex.	25- 1-1975	Leeuwenhorst	J.Glasbergen
BOOMKRUIPER	2 ex.	27-12-1974	Bronsgeest	L.en H.v.Duyn
GROTE LIJSTER	1 ex.	18- 1-1975	Noordduinen	L.van Duyn
ROOBBORSTTAPUIT	2 ex.	2- 1-1975	Oosterduinmeer	L.van Duyn e.a.
WITTE KWIKSTAART	1 ex.	25-12-1974	Hoogeveense polder	J.Bouwmeester
PESTVOGEL	4 ex.	3- 2-1975	A.W.duinen	J.Vink sr.
PUTTER	30 ex.	2- 1-1975	Gooweg	L.van Duyn
SLUIS	20 ex.	11- 1-1975	Z.H.L.	J.Glasbergen

AANKOMSTDATA ZOMERGASTEN 1975

Tijdstip van normale terugkeer	Soort	1 ^e waarneming Dag en plaats	2 ^e waarneming dag en plaats
MAART	Roodborsttapuit		
	Tjiftjaf		
	Bontbekplevier		
	Zwarte roodstaart		
BEGIN APRIL	Boerenzwaluw		
	Zomertaling		
	Fitis		
	Rietzanger		
	Gekr. roodstaart		
	Gele kwikstaart		
	Visdief		
	Grote stern		
	Tapuit		
	HALF APRIL	Paapje	
Zwartkop			
Braamsluiper			
Sprinkhaanrietzanger			
Nachtegaal			
Grasmus			
Huiszwaluw			
Oeverzwaluw			
EIND APRIL	Zwarte stern		
	Bonte vliegenvanger		
	Tortelduif		
	Tuinfluitter		
	Gierzwaluw		
BEGIN MEI	Koekoek		
	Grauwe vliegenvanger		
	Grauwe klauwier		
	Bosrietzanger		

NAAM:

ADRES:

Eventuele bijzonderheden graag op de achterzijde van dit blad.
Formulier vóór 1 juni inleveren bij de heer J.Glasbergen of bij de secretaris.